

Wmo-forum Veenendaal

Adviesraad

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
Postbus 100
3900 BC Veenendaal

Afzender:
B. van Leeuwen
Middellaan 142
3904LK Veenendaal

Betreft: **Advies Integraal Beleidskader Sociaal domein**
Naar aanleiding van: Adviesverzoek Integraal Beleidskader sociaal domein d.d. 3 september 2019
Ons kenmerk: Wmo-forum / 2019-110
Datum: 10 oktober 2019

Geacht College,

Naar aanleiding van uw brief gedateerd 3 september 2019 gericht aan de leden van de overlegtafel sociaal domein, treft u in deze brief het advies aan van het Wmo-forum (hierna genoemd forum) aan het college.

Aanleiding tot een zelfstandig advies

Sinds kort probeert de overlegtafel sociaal domein (verder genoemd OSD) tot één integraal advies te komen van de gezamenlijke adviesraden. Het blijkt in de praktijk niet zo eenvoudig voor de 'trekker' van een advies om vanuit de (soms zeer) verschillende invalshoeken één integraal advies op te stellen. De kans is groot dat in het advies een samenvattend beeld ontstaat wat niet (altijd) recht doet aan de eigenheid, kleur en verantwoordelijkheid van de specifieke (wettelijke) adviesraad. Om die reden is de vorige keer gekozen om één advies op te stellen waarin heel duidelijk de letterlijke adviezen van de verschillende adviesraden opgenomen worden. Er ontstaat dan de mogelijkheid om de identiteit van de verschillende adviesraden voldoende tot haar recht te laten komen. Dit verhoogt de kwaliteit van het advies en het geeft een goed beeld over hoe een adviesraad e.e.a. beoordeelt.

De OSD is 13 mei 2019 bijeengewees. Daarin is o.a. besloten bovengenoemde procedure (het letterlijk overnemen van het advies van de verschillende adviesraden) te vervolgen. *"Er is voor nu besloten om deze werkwijze voort te zetten. Na 2 of 3 integrale adviesverzoeken wordt het proces geëvalueerd"*, aldus de notulen van 13 mei 2019.

In de laatste OSD is het adviesverzoek Integraal Beleidskader (hierna te noemen IBK) als agendapunt besproken. De 'trekker' van het adviesverzoek (voorzitter van de diversiteitsraad) gaf aan op een andere wijze het advies samen te willen stellen en van de eerste twee vragen een 'samenvatting met daarover een eigen kleur' te maken. Hierop reageerde de voorzitter van de het forum niet mee te

kunnen gaan omdat er andere afspraken zijn gemaakt, zoals ook blijkt uit de notulen van 13 mei 2019.

Vervolgens is in een ander overleg nogmaals geprobeerd om de afgesproken procedure te volgen. Toen dat niet mogelijk bleek, hebben de adviesraden zelf uiteindelijk besloten zelfstandig advies te zullen uitbrengen.

Beantwoording door het college aangereikte algemene vragen:

1. Biedt dit integraal beleidskader voldoende handvatten om voor de komende vier jaar richting te geven aan de gewenste transformatie? Brengen we hiermee de gewenste beweging op gang om zo met elkaar te bereiken wat we willen bereiken?

- a. Het IBK is een omvangrijk document waarin de visie van de gemeente op het sociaal domein op een redelijk hoog niveau en ambitieus is weergegeven. Het IBK is er in geslaagd om in samenhang het sociaal domein te presenteren. Het document laat duidelijk zien wat er van de samenleving en de (potentiele) zorgconsument wordt verwacht. Hier is een compliment op zijn plaats!! Echter...
- b. Het IBK geeft geen antwoord op de vraag of de gemeentelijke organisatie voldoende kwalitatief en kwantitatief is / wordt ingericht om aan deze hoge ambities te voldoen en uitvoering te geven. Transformatie binnen de samenleving vraagt bij voorbaat ook transformatie binnen de gemeentelijke organisatie. Opnemen onder randvoorwaarden?
- c. Het IBK is niet duidelijk over de te bereiken **resultaten**¹. Termen als: We stimuleren, We werken aan, vergroten van, blijven actief, vroegtijdige interventies, bieden duurzame ondersteuning, we organiseren met, we versterken, we streven naar, afname van, meer aandacht voor, we faciliteren, geven een sterk onbevredigend gevoel en onderstreept temeer dat de gemeentelijke organisatie onvoldoende in staat is om dit meetbaar te maken. Daardoor blijven de te behalen uitkomsten veelal ondoorzichtig. Er wordt wel verwezen naar uitvoeringsplannen maar daar zou bij het benoemen van de resultaten veel prominenter naar verwezen kunnen worden. Het forum wil benadrukken om t.z.t. ook bij de totstandkoming van de uitvoeringsplannen² betrokken te willen raken en hierover wellicht adviezen te kunnen leveren.
- d. Hoe zijn de resultaten van de afgelopen jaren waarin ook al dit soort doelen zijn gesteld? Is de gewenste trend al ingezet of moet nog een hele ombuiging plaatsvinden?³
- e. In het IBK wordt niet genoemd wie uiteindelijk verantwoordelijk is voor (het opstellen van) het document en de uiteindelijke realisering van de doelen. Er wordt van de

¹ Zie IBK o.a. 1.2.2 en 4.2 en 5.1 en 6.1 en 7.1 en 8.1

² Zie IBK o.a. 1.2.2 en 3.4 en 8.3.4 en 9.1 en 9.1.1

³ Zie IBK o.a. hoofdstuk 6

samenleving en zorgaanbieders (partners) veel verantwoordelijkheid⁴ gevraagd. Maar het meer expliciet noemen van de verantwoordelijkheden van de gemeente zou het IBK meer balans, body en acceptatie geven.

2. Helpt de gekozen inzet ons bij het realiseren van een inclusieve samenleving?

- a. Het IBK mag wat meer de wederkerigheid uitstralen. In het algemeen is duidelijk verwoord wat verwacht mag worden van de burger (zorgconsument). Minder duidelijk is wat de burger van de overheid (gemeente) en de aanbieder mag verwachten. Meer balans hierin versterkt de kwaliteit van het IBK. (Zie voetnoot 3)
- b. Niet iedere burger is in staat om zelf een plan⁵ te schrijven om zijn/haar behoefte aan zorg duidelijk te maken. Nu lijkt het in het IBK een 'standaard' vraag aan -en procedure voor de zorgconsument. Kan in deze fase niet nadrukkelijk gewezen worden op de mogelijkheid om hiervoor een onafhankelijke cliëntondersteuning in te roepen?
- c. Het expliciet benoemen dat er contacten worden gelegd met religieuze instellingen om mede vorm te geven aan de inclusieve samenleving ontbreekt.
- d. Door maatschappelijke ontwikkelingen (afnemend aantal kinderen / vergrijzing / meer vrouwen op de arbeidsmarkt / ontkerkelijking) staat het aantal vrijwilligers sterk onder druk. Hoe denkt de gemeente aan al die benodigde vrijwilligers te komen? Er staat nog niet een begin van een plan van aanpak hierover in het IBK, zodat het op los zand lijkt te zijn gebaseerd⁶.

Beantwoording door het college aangereikte specifieke vragen:

1. Helpt de gekozen inzet om Veenendalers meer in hun kracht te zetten om daarmee (meer) eigenaarschap en eigen verantwoordelijkheid te kunnen vragen. Draagt het daarmee tevens bij aan 'normaliseren'?

- a. **Eén ondersteuningsplan per cliënt:** Is het gewenst dat professionals inzage hebben in gebieden waar zij niet verantwoordelijk voor zijn? Bijvoorbeeld een thuiszorgmedewerker voor Huishoudelijke verzorging die inzage krijgt in de financiële positie van een cliënt? Of is er (per cliënt) sprake van een niet zichtbaar ondersteuningsplan en daarnaast een plan per type zorgaanbieder?
- b. Of de hierboven geformuleerde standaardvraag aan een cliënt wel zo "standaard" gehanteerd moet worden, is uitgebreid bediscussieerd tijdens overleggen. Er kunnen

⁴ Zie IBK o.a. 1.1 en 3 inleiding en 3.3 en 3.3.1 en 4.2 en 4.2.1 en 5.4.1 en 8 inleiding en 8.2 e. 8.2.2

⁵ Zie IBK o.a. 3.1 en 3.2.7 en 3.3.3 en 4.2.1

⁶ Zie IBK o.a. 5.3.2

situaties zijn dat de zorgconsument niet in staat is dit te beantwoorden, sterker nog: het zou vanuit professioneel perspectief niet verstandig zijn deze vraag te stellen. De gemeente had toegezegd deze stelligheid weg te nemen. Helaas is dit niet doorgevoerd in het IBK.

- c. Het IBK geeft aan de inwoners van Veenendaal “zolang mogelijk, in de eigen leefomgeving te blijven wonen, ook als er een beperking is of ontstaat”⁷. Zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen betekent ook dat het aantal levensloopbestendige woningen voldoende moet zijn. Dat is nu niet het geval. Er moet dus aan gewerkt worden dat er voor iedereen bij wie te voorzien is dat er lichamelijke beperkingen gaan optreden een passende woning is. Deze landelijke ontwikkeling betekent tevens een extra financiële aanslag op het Wmo-budget.⁸ In dit kader is het opmerkelijk en vreemd dat het budget in 2020 naar beneden gaat in plaats van omhoog omdat steeds meer zorgconsumenten een beroep zullen gaan doen op de Wmo. Hoe denkt het college dit op te lossen?
- d. Uniforme toegang/werkwijze⁹: houdt dit idee wel genoeg rekening met de specifieke aandacht die mensen met verstandelijke beperking nodig hebben? Gezien de problematiek kan dit dan sowieso niet langer door vrijwilligers gedaan worden. Er moet zo snel mogelijk onderkend kunnen worden wanneer specifieke kennis nodig is, zodat hulpvrager zijn of haar verhaal niet diverse keren opnieuw moet afsteken. Kortom: naar onze mening is uniforme toegang een prachtig idee, maar in de praktijk, vooral door de enorme benodigde kennis van de loketmedewerker, niet efficiënt. Het forum ziet meer in kundige en met de doelgroep bekende medewerkers die zo snel mogelijk op de specifieke hulpvragen worden gezet.
- e. Naar de mening van het forum moet 10% daling van het aantal maatwerkvoorzieningen geen doel op zich worden. Het gaat in de eerste plaats om adequate hulp voor iedereen met een hulpvraag; het beleid is niet mislukt als dat doel is behaald en de 10% daling van de maatwerkvoorzieningen niet.¹⁰

⁷ Zie IBK o.a. 2.1.1

⁸ Zie IBK pagina 35

⁹ Zie IBK o.a. 3.2.1 en 7.2

¹⁰ Zie IBK o.a. 8.2.2

Als bovengenoemde adviezen en opmerkingen uiteindelijk resulteren in een kwalitatief (nog) beter Integraal Beleidskader, dan is haar doelstelling en resultaat bereikt.

Namens Wmo –forum Adviesraad,

Met vriendelijke groet,

Barend van Leeuwen

Voorzitter Wmo-forum *Veenendaal*

